

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2016-09-01

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Agneta Bäcklund.

Falska polisbilar

Enligt en lagrådsremiss den 22 juni 2016 (Justitiedepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om skydd för vissa polisiära kännetecken på motorfordon.

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Johanna Gustafsson.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

1 §

Enligt paragrafens första stycke får vissa kännetecken, bl.a. Polismyndighetens och Säkerhetspolisens heraldiska vapen, inte användas på motorfordon utöver vad som följer av den föreslagna lagen. I

andra stycket erinras om att det i 1 § lagen (1970:498) om skydd för vapen och vissa andra officiella beteckningar finns bestämmelser om användning av Polismyndighetens och Säkerhetspolisens heraldiska vapen i näringsverksamhet. Under föredragningen har det förklarats att båda lagarna ska kunna tillämpas på samma användning av de heraldiska vapnen.

Lagrådet saknar en närmare analys av konsekvenserna av denna dubbla tillämpning. Den som använder ett kännetecken i strid med den föreslagna lagen ska kunna föreläggas vid vite att göra rättelse. En överträdelse av 1970 års lag är straffsanktionerad. Detta väcker frågor om hur den tänkta dubbla tillämpningen förhåller sig till principen om *ne bis in idem*.

Lagrådet förutsätter att frågorna besvaras under den fortsatta beredningen.

3 §

Enligt paragrafen får Polismyndigheten ge ägaren till ett fordon tillstånd att på fordonet använda kännetecken som anges i 1 § första stycket för

1. museal eller konstnärlig verksamhet, eller
2. annat ändamål om det finns särskilda skäl.

Med museal eller konstnärlig verksamhet avses enligt författningskommentaren även vissa privata samlare. Det framgår också av allmänmotiveringen, s. 15, att privata samlare bör kunna få tillstånd att använda polisiära kännetecken.

Lagrådet ifrågasätter att uttrycket museal eller konstnärlig verksamhet kan omfatta privata samlare som inte bedriver museiverksamhet.

Om avsikten är att privata samlare eller vissa sådana ska omfattas av bestämmelsen bör det framgå av lagtexten.

För att polismyndigheten ska kunna ge tillstånd för något annat ändamål krävs att det finns särskilda skäl. I författningskommentaren och i allmänmotiveringen ges exempel på andra ändamål som kan komma i fråga. Det finns emellertid ingen beskrivning av vad som kan utgöra särskilda skäl för tillstånd i dessa fall. Detta bör framgå av författningskommentaren.

5 §

I paragrafen föreskrivs att den som är eller bör vara upptagen som ägare i vägtrafikregistret ska anses som ägare till ett motorfordon. I förarbetena anges att man genom regleringen undviker att behöva utreda det civilrättsliga ägandeförhållandet eftersom det lätt kan klarläggas vem ett föreläggande ska riktas mot. Vid föredragningen har upplysts att paragrafen har utformats efter förebilder i bl.a. 8 § lagen (2004:629) om trängselskatt och 2 kap. 4 § vägtrafikskattelagen (2006:227).

Bestämmelsen innebär att ett föreläggande enligt 4 § kan riktas mot en person som är registrerad som ägare till ett motorfordon, trots att den personen inte är fordonets ägare, exempelvis om fordonet har sålts (jfr prop. 2003/04:145 s. 48 f.). Ett föreläggande kan avse skyldighet att avlägsna kännetecken från ett motorfordon eller att vidta andra åtgärder med fordonet. Av 2 § andra stycket lagen (1985:206) om viten framgår att vite inte får föreläggas, om adressaten kan antas sakna faktisk eller rättslig möjlighet att följa föreläggandet.

Det kan ifrågasättas om det är en lämplig reglering att ett föreläggande av det slag som nu är i fråga ska kunna riktas mot någon som

inte är fordonets verkliga ägare. Frågan bör övervägas ytterligare under den fortsatta beredningen.